ΤΡΥΦΕΡΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΖΑΝΝΕΤ ΓΚΡΕΒΙΑ

Τ' ΑΗΔΟΝΙ ΚΑΙ ΤΟ ΡΟΔΟ

ΕΣΑ σ' ἕναν μαγικὸ κι' ὀνειρεμμένο κῆπο μεγάλωνε ἕνα δροσερὸ καὶ μυρωμένο ρόδο, μοναχὸ στολίδι τῆς γέρικης τριανταφυλλιᾶς. Ὁ ἥλιος ἔρριχνε ἀπάνω του κάθε μέρα τὶς μαγικὲς ἀχτίδες του, ἡ νυχτερινὴ δροσιὰ τὸ ἔλουζε μὲ τὰ κρουσταλλένια δάκρυά της κι' ἡ ἀνάλαφρη πνοὴ τοῦ ἀνέμου γάϊδευε κάθε στιγμὴ τὰ φύλλα του.

Ἀλλὰ τὸ περήφανο ρόδο δὲν ἀγαποῦσε οὔτε τὸν ἥλιο, οὔτε τὴ δροσιά, οὔτε τὸν ἄνεμο. Μέσα στὴν ψυχή του ἦταν κλεισμένος ὁ ἔρωτας.

Σ' αὐτὸ τὸ μεταξύ, ἕνα μικρὸ ἀηδόνι ξεκίνησε ἀπὸ μέρη μακρυνὰ καὶ θεριὰ γιὰ νὰ γυρίση στὸ μεγάλο κόσμο, ποὺ τόσο πολὺ ποθοῦσε νὰ γνωρίση. Ἄφησε λοιπὸν τὴ χαριτωμένη φωλιά του ποὺ ἦταν κρυμμένη μέσα στὸ δάσος κι' ὅπου εἶχε μεγαλώσει, λησμόνησε τὴν ἀγάπη του προς τοὺς μικροὺς ἀδερφούς του, ἀπαρνήθηκε τὰ παιγνίδια καὶ τοὺς συντρόφους του, ἀπαρνήθηκε τὴν ἠχὼ ποὺ τόσο ὡραία εἶχε ξαναπῆ τὸ πρῶτο του τραγοῦδι. Κι' ὅλο πετοῦσε, πετοῦσε μακρυὰ ἀπ' τὸ δάσος ποὺ γεννήθηκε, χωρὶς νὰ σταματήση πουθενὰ καὶ χωρὶς νὰ πιάση γνωριμία μὲ κανένα.

Ἐπὶ τέλους, ἕνα ὡραῖο δειλινό, ἔφτασε, ἐξαντλημένο ἀπὸ τὴν κούραση κι' ἀπογοητευμένο ἀπὸ τὴ μοναξιά, στὸν κῆπο ὅπου ἀνθοῦσε τὸ ρόδο. Μόλις εἶδε ἐκεῖ κάπου μιὰ μουριά, θυμήθηκε τὴν ἐξοχὴ τῆς πατρίδας του καὶ νοσταλγησε τὸν τόπο του.

Ἀλλά, τὴ στιγμὴ ποὺ ἑτοιμαζόταν νὰ ἐκφράση πρὸς τὸ δέντρο μὲ τόνους μελαγχολικοὺς τὸν πόνο ποὺ ἔλιωνε τὴ μικροῦλα του καρδιά, ἕνα φύσημα τοῦ ἀγέρα ἔφερε κοντά του τὴ μεθυστικὴ εὐωδιὰ τοῦ βασιλικοῦ κήπου.

Τὸ ἀηδόνι γύρισε ξαφνιασμένο τὸ κεφάλι του, εἶδε τὸ ρόδο νὰ λικνίζεται μὲ φιλαρέσκεια ἀπάνω στὸ κοτσάνι του καὶ νὰ χαιρετᾶ τὸν ἑτοιμοθάνατο ἥλιο ποὺ τὸ φιλοῦσε μὲ τὴ στερνὴ χρυσῆ του ἀχτίδα, κι' ἐπιθάνθηκε δυνατὸν ἔρωτα γι' αὐτό.

Τὰ μάτια του θάμπωσαν μὲ μιᾶς, ἡ φωνή του σβύστηκε, ἡ καρδιά του σφίχτηκε καὶ βυθίστηκε σὲ μιὰ γλυκειὰ νάρκη.

Ὅταν συνῆρθε σὲ λίγο κι' ἄνοιξε τὰ μάτια του κι' βεβαιώθηκε πὼς τὸ ἄνθος ἐκεῖνο δὲν ἦταν γέννημα ὀνείρου, ἅπλωσε χαρούμενο τὰ φτερά του, ἄφησε τὶ φτοχὴ μουριὰ ποὺ στέναξε πικρὰ γιὰ τὴν ἄπονη αὐτὴ ἐγκατάλειψη, καὶ πέταξε κοντά του.

Ἄρχισε νὰ φτερουγίζη γύρω ἀπ' τὸ ρόδο καὶ νὰ θαυμάζη τὴ χάρι του, τὴ λάμψη τῶν χρωμάτων του, τὴν ἄφθαστη κομψότητα τοῦ σχήματός του, τὴν ἄπειρη λεπτότητα τῶν διάφανων πετάλων του.

Κι' ὅταν, δεύτερο φύσημα τοῦ ἀγέρα σκόρπισε γύρω τὰ ἄφθονα μύρα τοῦ ρόδου, τ' ἀηδόνι κυριεύτηκε ἀπὸ ἕνα παράφορο μεθῦσι, μέσα στὸ ὁποῖο πνίγηκαν κι' ἔσβησαν μὲ μιᾶς ὅλοι οἱ πόνοι του, οἱ πόθοι του, ἡ ἀναμνήσεις του! Ἐλησμόνησε τὰ πάντα: πατρίδα, μητέρα, κόσμο! Ἕνα μονάχα ἔβλεπε πειὰ σ' ὅλη τὴν πλάσι: τὸ ρόδο καὶ μονάχα ἀπ' αὐτὸ ἤθελε ν' ἀγαπηθῆ...

Τὸ ρόδο, ἀπεναντίας, μόλις καὶ μὲ δυσκολία πρόσεξε λιγο τὸ μικρὸ ἐκεῖνο πουλὶ μὲ τὰ φτωχικά του φτερά, ποὺ ἐξακολουθοῦσε νὰ μένη ἄφωνο ἀπ' τὸ μεγάλο ἐρωτικὸ μεθῦσι του. Κι' ὅταν ἔγειρε ὁ ἥλιος, τ' ἀγέρωχο λουλοῦδι ἔκλεισε σιγὰ-σιγὰ τὰ πέταλά του καὶ βυθίστηκε, ὅπως πάντα, στὸν ἥσυχο κι' ἀμέριμνο ὕπνο του.

Ὅταν ὅμως ἡ νύχτα ἅπλωσε τὸν ἀδιαπέραστο πέπλο τοῦ σκοτεινοῦ κι' ἔπαψε κάθε θόρυβος τῆς ζωῆς, τ' ἀηδόνι, ὁ βασιληᾶς τῆς σιωπῆς καὶ τῆς μοναξιᾶς, ἀρχίνησε νὰ ψάλη...

Στὴν ἀρχὴ ἔβγαλε μερικοὺς ἀόριστους κι' ἰδιόρρυθμους ἤχους, ποὺ ξεπηδῆσαν ἀπ' τὸ μαγικό του λαρύγγι μὲ τὴν ἀφροντισιά τοῦ ἐπιδέξιου τεχνίτη ποὺ δοκιμάζει τὸ μουσικὸ ὄργανό του, θέλοντας νὰ κινήση τὴν περιέργεια καὶ νὰ ἐπιβάλη προσοχὴ στὸ ἀκροατήριο. Ὕστερα σώπασε, ἀλλ' αὐτὸ ἔγινε γιὰ μιὰ μόνο στιγμή...

Στοὺς πρωτάκουστους ἐκείνους τόνους ὅλος ὁ κῆπος ξύτνησε μὲ μιᾶς. Τὰ πράσινα χορτάρια ποὺ εἶχαν ἀποκοιμηθῆ, ἀνασήκωσαν ἐλαφρὰ τὰ μικρά τους κεφάλια γιὰ ν' ἀκούσουν καλύτερα τὴν ὡραία μελωδία. Τὰ ἄνθη μισάνοιξαν τὰ φύλλα τους, τὰ δέντρα κούνησαν ὀχνὰ τὶς πυκνὲς φυλλωσιές των καὶ τὰ πουλιὰ ἀνατρίχιασαν ἀπὸ θαυμασμὸ κι' ἀπὸ ζήλεια, γιατὶ ἀναγνώρισαν τὸ μεγάλο μουσικό τους.

Τὸ ρόδο ξύπνησε κι' αὐτὸ κι' ἄρχισε νὰ παραπονιέται ποὺ τοῦ διέκοψαν ἔτσι ἀπότομα τὸν ἤρεμο καὶ γαλήνιο ὕπνο του. Κι' ἐπειδὴ κατάλαβε πως ἡ προεισαγωγὴ ἐκείνη θάχε καὶ συνέχεια, ἑτοιμάστηκε ν' ἀκούση.

Κι' ἀλήθεια, σὲ λίγο, ἡ ἴδια φωνὴ ὑψώθηκε στὴν ἀτμόσφαιρα, λαγαρὴ καὶ παραπονιάρικη, περιχλείοντας τὴν πιὸ βαθειὰ ἔκφρασι τοῦ ψυχικοῦ πόνου. Ἀφοῦ ἀνέβηκε τ' ἀηδόνι ἀπὸ τοὺς χαμηλότερους ἴσαμε τοὺς ψηλότερους τόνους, κατέλιξε σ' ἕναν παρατεταμένο ἀναστεναγμὸ ποὺ ἔμοιαζε μὲ στερνὸν ἀποχαιρετισμὸ ἑτοιμοθανάτου.

Τὸ ἀκροατήριο κρατοῦσε πειὰ τὴν ἀναπνοή του ἀπὸ τὴ μεγάλη συγκίνησι, ὅταν ἔξαφνα ἡ λαλιὰ τοῦ πουλιοῦ ἀνυψώθηκε χαρμόσυνη στὰ οὐράνια. Τὸ τραγοῦδι τῆς λύπης τὸ διαδέχτηκε τὸ τραγοῦδι τῆς τρελλῆς χαρᾶς.

Ἤτανε μιὰ ἀλλόκοτη κι' ἀφάνταστη μελωδία, ἀταχτη κι' ὁρμητική, ποὺ πλανόταν σὰν ἀλογο ἀφηνιασμένο στὸν κάμπο, σκιρτοῦσε καὶ πηδοῦσε ἀπὸ ὕψωμα σὲ ὕψωμα, κυλιόταν ἀπὸ γκρεμὸ σὲ γκρεμό...

Ἀξαφνα ἡ φωνὴ μετριάστηκε χαμηλώνοντας ὁλοένα. Κι' ὅμοια μὲ τὴν ὀργισμένη θάλασσα ποὺ τρέχει νὰ χαϊδέψη μὲ τὰ ἥσυχα κι' ἁπαλὰ νερά της τὴν ἀκρογιαλιά, τὴν ὁποία ἐμάστιζε πρὸ ὀλίγου μὲ τὰ ἀγριεμμένα κύματά της, τ' ἀηδόνι ἔψαλε ἕναν ὕμνο γλυκύτατο στὴν ἀγάπη καὶ στὴ χαρά.

Τότε ἄρχισαν νὰ κελαηδοῦν καὶ τ' ἄλλα πουλιὰ ποὺ ξαναβρῆκαν κι' ἐκεῖνα τὴ λαλιά τους κι' ἔτσι σχεματίστηκε μιὰ πολύφωνη συμφωνία, γεμάτη ἀπὸ λαχτάρα ἐρωτικὴ καὶ θλίψι ἀνέκφραστη, ποὺ δὲν ξανᾶχε ἀκουστῆ ποτὲ στὸν κῆπο.

Τὸ ρόδο, ποὺ στὴν ἀρχὴ δείχτηκε ἀδιάφορο, ἄκουγε κι' αὐτὸ τώρα μὲ μεγάλη προσοχὴ καὶ συγκίνησι. Ἀνασήκωσε τὸ μισογεμάτο κεφάλι του, ἄνοιξε ὁλότελα τὰ πέταλά του καὶ γίνηκε ὁλάκερο μιὰ ψυχὴ γιὰ νὰ αἰσθανθῆ βαθύτερα τὴ θεία μουσική.

Τὸ μελαγχολικὸ ἐκεῖνο τραγοῦδι τοῦ ἔφερνε δάκρυα. Τὸ παράφορο ἐκεῖνο φανέρωμα τῆς χαρᾶς τὸ συνεπῆρε σ' ἀγνώστους κόσμους εὐτυχίας καὶ χαρᾶς. Τὸ μαγικὸ ἐκεῖνο ποτῆρι ποὺ ξεχείλισε ἀπὸ ἔρωτα κι' ἁρμονία, τοῦ ἔφερε ἕνα ἀκράτητο μεθῦσι. Κι' ἔτσι τὸ ρόδο, χωρὶς νὰ καταλάβη πῶς, βρέθηκε ἐρωτευμένο μὲ τ' ἀηδόνι.

Ὅταν τ' ἀηδόνι, ὕστερα ἀπὸ λίγες ὧρες, ἄρχισε νὰ τριγυρίζη στὸν κῆπο γιὰ νὰ ἰδῆ ποιὸς κοιμόταν καὶ ποιὸς ἀγρυπνοῦσε, μονάχα τὸ ρόδο βρῆκε ξύπνιο. Τὸ χαϊμένο τὸ λουλοῦδι ἔτρεμε στὸ μισγο του κι' ἦταν ὠχρὸ καὶ κουρασμένο ἀπ' τὴ συγκίνησι.

Τότε τ' ἀηδόνι, χαρούμενο γιὰ τὸ θρίαμβό του καὶ βέβαιο ἐξ ἄλλου ὅτι μονάχα ἀπὸ τὸ ρόδο θ' ἀκουγόταν αὐτὴ τὴ φορά, τόνισε ἕνα καινούργιο τραγοῦδι, πολὺ ὡραιότερο ἀπὸ τ' ἄλλα. Σ' αὐτὸ ἐτραγούδησε τὴ ζωή του, τὸν ἔρωτά του, τὶς ἐλπίδες του, τοὺς πόθους του.

Ὅταν ἐφάνηκε ἡ μέρα στὸν ὁρίζοντα, τὸ ρόδο ἄρχισε ν' ἀναζητῆ μὲ τὸ βλέμμα του τὸ νυχτερινὸ ψάλτη, τὸν κυρίαρχο τῆς καρδιᾶς του. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν τὸν εἶδε πουθενά, ἀνησύχησε καὶ φοβήθηκε μὴν τὸ εἶχε ἐγκαταλείψει κιόλας.

Σὲ λίγο τ' ἀηδόνι, πετῶντας ἀνάλαφρα καὶ ρουφῶντας ἀχόρταγα τ' ἀρώματο τοῦ μυρωμένου λουλουδιοῦ, πῆγε κοντά του καὶ ρώτησε νὰ μάθη τ' ὄνομά του μὲ ἄρρητη συγκίνησι.

Τὸ ρόδο ἀνατρίχιασε καὶ μὲ φωνὴ τρεμάμενη ἀποκρίθηκε:

— Μὲ λένε Γκιοῦλ. Ἐσένα πῶς σὲ λένε;

— Μπούλ, ἀπάντησε τὸ ἀηδόνι.

— Σ' ἀγαπῶ πολύ, Μπούλ, εἶπε τὸ ρόδο.

— Κι' ἐγὼ τὸ ἴδιο, Γκιοῦλ, πρόσθεσε τὸ πουλί.

Κι' οἱ δυὸ ἀγατημένοι ἔσμιξαν τὶς τρυφερές των ψυχὲς σ' ἕνα θερμὸ κι' ἀτέλειωτο φιλί!...

ΖΑΝΝΕΤ ΓΚΡΕΒΙΑ

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Ο ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ

Τὸν ἥλιο ὅλοι κυττάζουνε ποὺ λάει νὰ βασιλέψη
κ' ἡ κόρη ποὺχει τὸν καϋμὸ τὸ πέλαγο ἀγναντεύει.
Βλέπει καράβια κ' ἔρχουντα, βαρκοῦλες κ' ἀρμενίζουν.
βάνει μιὰ δυνατὴ φωνὴ καὶ λέει στοὺς βαρκολόγους:
—Καράβια μου, βαρκοῦλες μου, καλοί μου βαρκολόγοι,
αὐτὸν τὸ νειὸ ποὺ πᾶτε αὐτοῦ θὲ νὰ τὸν ξαγοράσω,
νὰ μὴν τὸν πάνε ταχτικό, νὰ μὴ γενῆ στρατιώτης.
Χίλια φλουριὰ βενέτικα τοῦ κάθε καπετάνιου
κ' ἕνα φλουρὶ βενέτικο σὲ κάθε παλληκάρι,
κ' ἂν δὲν μοῦ σώσουν τὰ φλουριά, σᾶς δίνω τὰ προικιά μου...
Πετιέται ἕνα ναυτόπουλο, τοῦ καραβιοῦ κοπέλι,
τῆς ἔδωκε μιὰ ἀτόκρισι πικρή, φαρμακωμένη:
—Ἂν θέλης, κόρη, νὰ δεχτῆς τὸν ἀγαπητικό σου,
νὰ μὴν τὸν πάρουν ταχτικό, νὰ μὴ γενῆ στρατιώτης,
νὰ δώσης ἀπῶνα φιλὶ σὲ κάθε παλληκάρι
καὶ δυὸ φιλιὰ στὸ μάγουλο σὲ κάθε καπετάνιο.
—Κάλλιο τὸ κῦμα νὰ τὸν φάη παρὰ τὸ λόγο ποὺειπες!...

πολυτελέστατη αἴθουσα τοῦ γλεντιοῦ του. Καὶ τότε ἐκύμπαζε καὶ περηφανευόταν, λέγοντας:

—Ἔτσι θὰ τιμωρήσω, ὅποιον τολμήση νὰ σηκώση κεφάλι σὲ μένα!...

Ὡστόσο, ἐκεῖνο τὸ βράδυ, οἱ ἐμίρηδες καὶ οἱ μαμελοῦκοι τοῦ ἑτοίμαζαν μιὰ συνωμοσία, ἀπὸ τὴν ὁποία δὲν ἐπρόκειτο νὰ σωθῆ. Μὰ τὴ συνωμοσία αὐτή, καθὼς καὶ τὶς ἄλλες περιπέτειες τοῦ Λουδοβίκου καὶ τῶν σταυροφόρων, θὰ διηγηθοῦμε στὸ ἄλλο μας φύλλο.